Als kerk kun je stappen blijven zetten voor de schepping

REPORTAGE Het GroeneKerken-project bestaat vijftien jaar. Dat werd zaterdag gevierd in Harderwijk. Het werk is nog lang niet af. ‘Het is net als het bouwen van een kathedraal: je ziet zelf het eindresultaat niet.’

Bezoekers krijgen een ernstige boodschap mee, maar de dag is ook feestelijk, omdat het GroeneKerken-project vijftien jaar bestaat. **beeld: Jelte Bergwerff**

Petra Noordhuis
Harderwijk

■ ‘We eren de schepping niet, we verwoesten hem.’ Theoloog Eva van Urk had een ernstige boodschap op de GroeneKerken-dag.
Ze citeerde bijbelteksten waaruit blijkt dat we God kunnen ervaren in de natuur, zoals psalm 19 vers 2: ‘De hemel verhaalt van Gods majesteit, het uitspansel roemt het werk van zijn handen’. En in Kolossenzen 1 vers 16 staat dat alles in Christus is geschapen; alles in de hemel en alles op aarde.
‘Alle schepselen vertolken iets van God’, zegt Van Urk. Maar er verdwijnen steeds meer van die stemmen. Door menselijk toedoen staan we op de rand van een grote uitstervingsgolf.
Hierdoor maakt verwondering over de schepping steeds vaker plaats voor verbijstering over wat ermee aan de hand is, merkt ze.

565 groene kerken

Ondanks de ernst van de natuur- en klimaatcrisis, werd er zaterdag ook wat gevierd: het GroeneKerken-project bestaat vijftien jaar. Het begon in 2011, onder meer op initiatief van Kerk in Actie.
Deze hulporganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland steunt het project nu nog, samen met de protestants-christelijke organisatie Maatschappij van Welstand.
Inmiddels zijn er 565 kerken aangesloten. Deze kerken inspireren elkaar om stappen te zetten in de zorg voor de schepping.
Uit alle delen van het land kwamen 330 mensen naar Kerkelijk Centrum de Regenboog in Harderwijk. ‘s Ochtends was er een podiumprogramma met lezingen en muziek van Matthijn Buwalda. ‘s Middags waren er workshops, en tussendoor een vegetarische en veganistische lunch.
‘Wij komen hier om ons te laten inspireren door de GroeneKerken-beweging’, zegt Liduine Willemsen, pastor van de Jozefkerk in Oss. Ze drinkt een kop koffie, voor het podiumprogramma begint.
Naast haar zit Arnold Roozendaal. Beiden zijn Laudato Si’ Ambassadeur, wat inhoudt dat ze de milieuencycliek ‘Laudato Si’ van paus Franciscus tot leven willen brengen in hun parochie.

Laudato Si’

In deze encycliek riep de vorige paus alle mensen op om met respect en eerbied om te gaan met de aarde en de natuur. Hij noemde de aarde het gemeenschappelijk huis van alles wat leeft.
De Jozefkerk in Oss is formeel geen Groene Kerk, maar in de praktijk wel. Er wordt fairtrade koffie geschonken en de tuin is vergroend. In de vieringen is steeds vaker aandacht voor de natuur en het klimaat, bijvoorbeeld tijdens de scheppingsdagen, die duren van 1 september tot en met 4 oktober.
Liduine Willemsen en Arnold Roozendaal spannen zich nu in om voor elkaar te krijgen dat scheppingszorg in elke viering aandacht krijgt. Dat kan volgens Roozendaal al door bij het avondmaal eens stil te staan waar het brood en de wijn vandaan komen. Hij wil daarom op deze zaterdagmiddag naar de workshop van Elsa Eikema.
Eikema begon een akker van brood en wijn, omdat ze vindt dat het eten en drinken waarvan Jezus zegt: ‘dit ben ik’, producten moeten zijn die met respect voor de natuur zijn geproduceerd.
Wat heeft vijftien jaar Groene Kerken opgeleverd? Met de natuur en het klimaat gaat het nog steeds achteruit, erkent Roozendaal. Toch heeft hij hoop dat het te keren is. ‘Er is een systeemverandering nodig. Daar dragen wij aan bij. Het is net als het bouwen van een kathedraal: je ziet het eindresultaat zelf niet. Je geeft het door aan volgende generaties’.

Bewustwording

Marjan Kruik, die namens de commissie GroeneKerken van de PKN in Warnsveld en Zutphen aanwezig is, gaat onder andere naar de workshop over gifvrije bloemen. Dat is een thema waar de commissie volgend jaar mee aan de slag wil.
Als kerk kun je stappen blijven zetten voor de schepping, blijkt uit haar verhaal. De kerk schenkt nu fairtrade koffie en de schoonmaakmiddelen die in het kerkgebouw worden gebruikt, belasten het milieu zo min mogelijk.
Ook wordt een of twee keer per jaar een spreker uitgenodigd om de bewustwording van de natuur- en klimaatcrisis én de oplossingen te vergroten.
‘De Vegan Church is bijvoorbeeld bij ons geweest, net als econoom Paul Schenderling.’
De commissie organiseerde ook een groene vesper. ‘Tijdens die vesper hebben we voor in de kerk plantenbakken gezet, met allemaal zooi erin uit onze consumptiemaatschappij. Tijdens de vesper hebben we die spullen weggehaald en plantjes in de bakken gezet. Dit is een ritueel uit het boek *Groene Geloofsrituelen*.’
Het plan is om vaker rituelen uit dit boek te gebruiken. ‘We willen ook een keer een vegan maaltijd organiseren.’
Hedwig van Dijkhuizen is namens Stichting Tree of Life aanwezig. Dit is een christelijke non-profitorganisatie die armoede bestrijdt in Afrika, door daar bomen te planten én soms ook bij kerken in Nederland.

Op de GroeneKerken-dag is tijd voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen.

Bomen planten

‘Kerken kunnen ons steunen als collectedoel. Wij planten dan bomen om het land van arme boeren te herstellen’, zegt Van Dijkhuizen. De bomen zorgen voor koelte en een gezondere bodem, zodat de gewassen beter groeien.
Sommige kerken kiezen ervoor om niet alleen in Afrika, maar tegelijk op het eigen terrein een boom te planten. ‘De Emmaüskerk in Barneveld heeft onlangs een zilverlinde geplant.’